Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Suomen hallitus on 11.10.2019 vastaanottanut Euroopan komissiolta virallisen huomautuksen, joka koskee yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista annetun direktiivin 2008/56/EY (jäljempänä *meristrategiadirektiivi*) eräiden säännösten täytäntöönpanoa Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Manner-Suomen osalta komission esittämät huomautukset koskevat merivesien tilan arvioinnin, ympäristön hyvän tilan määrittämisen, ympäristötavoitteiden, meren tilaa koskevien seurantaohjelmien sekä merenhoitoa koskevan kansainvälisen yhteistyön määräyksiä. Huomautukset ovat luonteeltaan säädösteknisiä täsmennyksiä.

Meristrategiadirektiivi on pantu Suomessa täytäntöön lailla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004, jäljempänä *vesien- ja merenhoitolaki*) sekä valtioneuvoston asetuksella merenhoidon järjestämisestä (980/2011, jäljempänä *merenhoitoasetus*). Nyt annettu hallituksen esitys (130/2020) koskee vesien- ja merenhoitolakiin tehtäviä lakiteknisiä täsmennyksiä direktiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi. Lakimuutosten lisäksi merenhoitoasetusta on tarkoitus tarvittavilta osin täsmentää komission huomautuksen johdosta. Kaikki säädösmuutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Meristrategiadirektiivillä luodaan puitteet toimenpiteille, jotka ovat tarpeen meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi. Meristrategiadirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita laatimaan merialueilleen kansalliset meristrategiat, joita Suomessa kutsutaan merenhoitosuunnitelmiksi. Merenhoitosuunnitelma koostuu kolmesta osasta, joista ensimmäinen sisältää meriympäristön hyvän tilan määritelmät, arvion meriympäristön tilasta sekä ympäristötavoitteet ja niihin liittyvät indikaattorit. Merenhoitosuunnitelman toisena osana laaditaan seurantaohjelma, ja kolmantena osana toimenpideohjelma ympäristö- ja tilatavoitteiden saavuttamiseksi. Merenhoitosuunnitelman osat tarkistetaan joka kuudes vuosi ja ne raportoidaan Euroopan komissiolle direktiivin määritteleminä ajankohtina.

Meristrategiadirektiiviä täytäntöön pantaessa osa vesien- ja merenhoitolain sekä merenhoitoasetuksen säännöksistä jätettiin sanamuodoiltaan yleisluonteisemmiksi kuin direktiivi, koska alkuperäissäännöksen sisällön toistamista kansallisessa säännöksessä ei pidetty tarkoituksenmukaisena. Euroopan komission Suomelle osoittaman virallisen huomautuksen johdosta kansallisia säännöksiä on kuitenkin tarpeen täsmentää. Huomionarvoista on, että Suomen kansallisia merenhoitosuunnitelmia laadittaessa on nojattu kansallisen lainsäädännön ohella meristrategiadirektiiviin sekä sen alla laadittuihin suositus- ja muihin asiakirjoihin. Euroopan komission havaitsemien lainsäädäntöteknisten puutteiden ei näin ollen katsota johtaneen direktiivin puutteelliseen toimeenpanoon käytännön merenhoitotyössä.